

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI
z dnia ..... 2011 r.

**zmieniające rozporządzenie w sprawie wysokości i sposobu obliczania
wydatków Skarbu Państwa w postępowaniu karnym**

Na podstawie art. 618 § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555, z późn. zm.¹⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 czerwca 2003 r. w sprawie wysokości i sposobu obliczania wydatków Skarbu Państwa w postępowaniu karnym (Dz.U. Nr 108, poz. 1026, z późn. zm.²) § 4 otrzymuje brzmienie:

„§ 4.1. W skład kosztów postępowania mediacyjnego wchodzi: należność zryczałtowana za przeprowadzenie postępowania mediacyjnego oraz ryczałt w zakresie doręczenia pism związanych z przeprowadzeniem mediacji.

2. Należność zryczałtowana za przeprowadzenie postępowania mediacyjnego wynosi 120 zł.

3. Do ryczałtu w zakresie doręczenia pism związanych z przeprowadzeniem mediacji stosuje się odpowiednio § 1.

---

¹⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1999 r. Nr 83, poz. 931, z 2000 r. Nr 50, poz. 580, Nr 62, poz. 717, Nr 73, poz. 852 i Nr 93, poz. 1027, z 2001 r. Nr 98, poz. 1071 i Nr 106, poz. 1149, z 2002 r. Nr 74, poz. 676, z 2003 r. Nr 17, poz. 155, Nr 111, poz. 1061 i Nr 130, poz. 1188, z 2004 r. Nr 51, poz. 514, Nr 69, poz. 626, Nr 93, poz. 889, Nr 240, poz. 2405 i Nr 264, poz. 2641, z 2005 r. Nr 10, poz. 70, Nr 48, poz. 461, Nr 77, poz. 680, Nr 96, poz. 821, Nr 141, poz. 1181, Nr 143, poz. 1203, Nr 163, poz. 1363, Nr 169, poz. 1416 i Nr 178, poz. 1479, z 2006 r. Nr 15, poz. 118, Nr 66, poz. 467, Nr 95, poz. 659, Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 141, poz. 1009 i 1013, Nr 167, poz. 1192 i Nr 226, poz. 1647 i 1648, z 2007 r. Nr 20, poz. 116, Nr 64, poz. 432, Nr 80, poz. 539, Nr 89, poz. 589, Nr 99, poz. 664, Nr 112, poz. 766, Nr 123, poz. 849 i Nr 128, poz. 903, z 2008 r. Nr 27, poz. 162, Nr 100, poz. 648, Nr 107, poz. 686, Nr 123, poz. 802, Nr 182, poz. 1133, Nr 208, poz. 1308, Nr 214, poz. 1344, Nr 225, poz. 1485, Nr 234, poz. 1571 i Nr 237, poz. 1651 oraz z 2009 r. Nr 8, poz. 39, Nr 20, poz. 104, Nr 28, poz. 171, Nr 68, poz. 585, Nr 85, poz. 716, Nr 127, poz. 1051, Nr 144, poz. 1178 i Nr 168, poz. 1323, Nr 178, poz. 1375, Nr 190, poz. 1474 i Nr 206, poz. 1589, z 2010 r. Nr 7, poz. 46, Nr 98, poz. 626, Nr 106, poz. 669, Nr 122, poz. 826, Nr 125, poz. 842, Nr 182, poz. 1228 i Nr 197, poz. 1307 oraz z 2011 r. Nr 48, poz. 245 i 246, Nr 53, poz. 273, Nr 112, poz. 654, Nr 117, poz. 678 i Nr 142, poz. 829.

² Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz.U. z 2004 r. Nr 4, poz. 25.

4. Jeżeli podmiotem uprawnionym do przeprowadzenia mediacji jest podatnik podatku od towarów i usług, stawki określone w ust. 2 i 3 podwyższa się o stawkę podatku od towarów i usług, przewidzianą dla tego rodzaju czynności w przepisach o podatku od towarów i usług, obowiązującą w dniu orzekania o tych należnościach.”.

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 7 dni od dnia ogłoszenia.

MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI

W porozumieniu:

MINISTER FINANSÓW

Uzasadnienie

Projekt rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości zmieniającego *rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 czerwca 2003 r. w sprawie wysokości i sposobu obliczania wydatków Skarbu Państwa w postępowaniu karnym* (Dz.U. Nr 108, poz. 1026, z późn. zm.), zwany dalej „projektem” ma na celu zapewnienie mediatorowi świadczącemu usługę mediacji, wykonywaną na zlecenie organu procesowego, ryczałtu powiększonego o kwotę podatku od towarów i usług.

Obecnie brak jest podstaw dla dokonywania takiego podwyższenia ryczałtu, wobec braku stosownej podstawy prawnej. W analogicznej sytuacji świadczenia usług na zlecenie organu procesowego przez biegłego, ustanowionych z urzędu adwokata i radcę prawnego, przepisy przewidują podwyższenie przez sąd opłaty o stawkę podatku VAT, przewidzianą dla tego rodzaju czynności w przepisach o podatku od towarów i usług, obowiązującą w dniu orzekania o tym wynagrodzeniu. Regulacje te zostały wprowadzone następującymi aktami prawnymi:

- art. 1 ustawy z dnia 5 listopada 2009 r. o zmianie dekretu o należnościach świadków, biegłych i stron w postępowaniu sądowym (Dz.U. Nr 221, poz. 1739) – w odniesieniu do wynagrodzenia biegłych;
- § 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 27 października 2005 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. Nr 219, poz. 1872) – w odniesieniu do adwokata ustanowionego z urzędu;
- § 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 27 października 2005 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. Nr 219, poz. 1873) – w odniesieniu do radcy prawnego ustanowionego z urzędu.

Należy podnieść, że nie istnieją żadne racjonalne argumenty, przemawiające za zróżnicowaniem, w sferze podatkowej, wynagrodzeń uzyskiwanych w opisanych okolicznościach przez biegłych, adwokatów i radców prawnych względem ryczałtu

za przeprowadzenie mediacji, będącego wynagrodzeniem mediatora za świadczenie usługi mediacyjnej, prowadzonej na zlecenie organu procesowego.

Nowelizacja przyczyni się zatem do ujednoczenia zasad obliczania wynagrodzenia osób profesjonalnie świadczących usługi na zlecenie organu procesowego, zapewniając spójność systemową w tym zakresie. Utrzymanie natomiast dotychczasowej regulacji prawnej może spowodować, że z uwagi na faktycznie obniżony poziom wynagrodzenia, mediatorzy nie będą zainteresowani dalszym wykonywaniem tej funkcji, podnoszeniem na własny koszt kwalifikacji, co przyniosłoby straty zarówno dla wymiaru sprawiedliwości, jak i społeczeństwa. Wobec braku bowiem regulacji prawnej uprawniającej do podwyższenia wysokości ryczałtu za przeprowadzenie postępowania mediacyjnego o stawkę podatku od towarów i usług przewidzianą w przepisach o podatku od towarów i usług dla tego rodzaju czynności, należne obecnie za mediację ryczałty należy traktować jako wynagrodzenia zawierające w sobie podatek VAT.

Opłata ryczałtowa za przeprowadzenie mediacji karnej, zgodnie z obowiązującymi stawkami wynosi 140 zł i składa się na nią: 120 zł za przeprowadzenie mediacji (§ 4 ust. 2 *rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 czerwca 2003 r. w sprawie wysokości i sposobu obliczania wydatków Skarbu Państwa w postępowaniu karnym*) oraz 20 zł ryczałt za doręczenia (§ 4 ust.1 w zw. z §1 tegoż *rozporządzenia*). Obecnie od ryczałtu za doręczenia mediator sądowy także powinien odprowadzić podatek VAT, gdyż wszelkie koszty zwracanego ryczałtu podlegają opodatkowaniu, chyba że przepisy szczególne stanowią inaczej. Ryczałt za doręczenia nie został wymieniony w przepisach *ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług* (Dz.U. Nr 54, poz. 535, z późn. zm.), jako podlegający zwolnieniu od podatku VAT.

Ponadto należy wskazać, że w wypadku mediacji w sprawach karnych dotychczasowe przepisy *rozporządzenia* posługują się pojęciami: „ryczałt dla instytucji lub osoby przeprowadzającej postępowanie mediacyjne za przeprowadzenie tego postępowania” wynoszący 120 zł, „ryczałt w zakresie doręczenia wezwań i innych pism” wynoszący 20 zł. W przypadku mediacji w sprawach nieletnich sprawców czynów karalnych obowiązująca regulacja posługuje się zaś pojęciem: „zryczałtowanej należności za przeprowadzenie postępowania mediacyjnego”. Art. 618 § 1 pkt 8 i art. 619 § 2 k.p.k. używają terminologii: „koszty postępowania mediacyjnego”.

Projekt znosi tą różnicę użytych w stosunku do należności przysługującej za wykonaną usługę mediacyjną pojęć, wprowadzając określenie ustawowe, tj. kosztów postępowania mediacyjnego, na które składa się: „zryczałtowana należność

za przeprowadzenie postępowania mediacyjnego” oraz „ryczałt w zakresie doręczenia pism związanych z przeprowadzeniem mediacji w kwocie 20 zł”.

Na uwagę zasługuje również fakt, że obecnie prowadzone są także prace nad zmianą *rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 2 grudnia 2003 r. w sprawie opłat za czynności rzeczników patentowych* (Dz.U. Nr 212, poz. 2076, z późn. zm.), których celem będzie podwyższenie należnych rzecznikowi patentowemu za udzieloną z urzędu pomoc prawną opłat o kwotę podatku od towarów i usług.

Wprowadzenie regulacji zaproponowanej w projekcie jest więc konieczne dla opodatkowania podatkiem VAT kosztów postępowania mediacyjnego oraz zachowania spójności systemowej.

Ocena skutków regulacji

1. Cel projektowanej regulacji

Celem rozporządzenia jest uregulowanie kwestii opodatkowania podatkiem od towarów i usług ryczałtów związanych z przeprowadzeniem mediacji, które stanowią koszty postępowania mediacyjnego, ujednoczenie terminologii przepisów dotyczących mediacji w sprawach karnych i nieletnich oraz zbudowanie spójności systemowej w zakresie opodatkowania podatkiem VAT czynności prowadzonych na zlecenie organu procesowego.

2. Wskazanie podmiotów, na które oddziałuje rozporządzenie

Projektowane rozporządzenie będzie oddziaływać na podmioty uprawnione do przeprowadzenia mediacji oraz sądy rejonowe i okręgowe.

3. Konsultacje społeczne

Projekt poddany został konsultacjom z prezesami sądów apelacyjnych i okręgowych, Stowarzyszeniem Sędziów Polskich „Iustitia”, Stowarzyszeniem Sędziów Sądów Rodziny, Stowarzyszeniem Sędziów „Themis”, Społeczną Radą ds. Alternatywnych Metod Rozwiązywania Konfliktów i Sporów przy Ministrze Sprawiedliwości, organizacjami zrzeszającymi mediatorów, w tym Polskim Centrum Mediacji, Dolnośląskim Ośrodkiem

Mediacji, Stowarzyszeniem Mediatorów Rodziny, Stowarzyszeniem „Partners”, Centrum Rozwiązywania Sporów i Konfliktów przy Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego, Klubem Mediatorów, Polskim Stowarzyszeniem Sądownictwa Polubownego.

Projektowane rozporządzenie zostało także zamieszczone w Biuletynie Informacji Publicznej (na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości www.ms.gov.pl) zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz.U. Nr 169, poz. 1414).

W wyniku konsultacji społecznych, podmioty nie zgłosiły uwag do projektowanej zmiany dotyczącej podwyższenia ryczałtu za usługę mediacyjną o stawkę podatku od towarów i usług oraz innych zmian. Podmioty te jednak wskazały postulaty obejmujące materię nieujęta w projekcie rozporządzenia, a będącą natury ogólnej wskazując na potrzebę szerszych zmian w przepisach dotyczących kosztów sądowych, zwiększenia wynagrodzenia mediatorów i zwrotu wydatków poniesionych przez nich w toku przeprowadzonej mediacji, profesjonalizacji usług mediatorów, kwestii podatkowych (np. zwolnienie z podatku VAT nieodpłatnej usługi mediacyjnej), czy uregulowania kwestii finansowych i prawnych w zakresie mediacji.

4. Skutki społeczno-gospodarcze oraz finansowe rozporządzenia

W sprawach karnych, koszty mediacji ponosi Skarb Państwa (art. 619 § 2 k.p.k.). Z tego względu wejście w życie projektowanego rozporządzenia będzie powodować skutki finansowe dla budżetu państwa części 15 „Sądy powszechne”. Podwyższenie należności mediatorów z tytułu prowadzenia postępowania mediacyjnego o wartość podatku od towarów i usług (23%) spowoduje odpowiednie zwiększenie wydatków z tym związanych.

W 2009 r. sądy powszechne skierowały do mediacji 3714 spraw karnych.

Opłata ryczałtowa za przeprowadzenie mediacji karnej, zgodnie z obowiązującymi stawkami wynosi 140 zł i składa się na nią: 120 zł za przeprowadzenie mediacji oraz 20 zł ryczałt za doręczenia. Wydatki na ryczałt dla mediatorów za przeprowadzenie 3.714 spraw to obecnie kwota – 519.960 zł (3714 x 140 zł = 519.960 zł).

Skutki finansowe oszacowane na podstawie przepisów projektowanego rozporządzenia:

Założenia:

- 23% - wartość podatku od towarów i usług, przewidziana w przepisach dla tego rodzaju czynności,
- ryczałt mediatora za przeprowadzenie postępowania mediacyjnego – 140,00 zł (120,00 zł + 20 zł),
- ryczałt mediatora podwyższony o wartość podatku od towarów i usług (23%) – 172,20 zł (140,00 zł + 23% VAT),
- wydatki na ryczałt dla mediatorów za przeprowadzenie 3.714 spraw – 639.550,80 zł (172,20 zł x 3.714),
- wzrost wydatków na ryczałt dla mediatorów z tytułu zmiany ustalania wysokości należności oraz podwyższania o wartość podatku VAT – 119.860,80 zł (639.550,80 zł – 519.960 zł).

Mając na uwadze działania Ministerstwa Sprawiedliwości w zakresie popularyzacji i upowszechniania mediacji, należy oczekiwać zwiększenia liczby spraw kierowanych do tej procedury o co najmniej 10%. Wydaje się zatem, że dodatkowe obciążenie Skarbu Państwa z tytułu projektowanej regulacji wyniesie:

- wzrost o 10% liczby spraw skierowanych do mediacji – 4.085 spraw (3.714 spraw + 10% = 4.085)
- ryczałt mediatora podwyższony o wartość podatku od towarów i usług (23%) – 172,20 zł (140,00 zł + 23% VAT),
- wydatki na ryczałt dla mediatorów za przeprowadzenie 4.085 spraw – 703.437,00 zł (172,20 zł x 4.085 spraw),
- wzrost wydatków na ryczałt dla mediatorów za przeprowadzenie 4.085 mediacji, w porównaniu do obecnie obowiązujących przepisów – 183.477,00 zł (703.437,00 zł – 519.960 zł).

Łącznie wydatki na zwiększenie ryczałtu dla mediatorów za przeprowadzenie mediacji w postępowaniu karnym to kwota – **183.477,00 zł**.

Projekt nie wpłynie na konkurencyjność gospodarki, funkcjonowanie przedsiębiorstw, rynek pracy, sytuację i rozwój regionalny. Nie powoduje także skutków finansowych dla budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

5. Zgodność z prawem Unii Europejskiej

Materia projektu leży poza zakresem spraw regulowanych przez prawo Unii Europejskiej.

Projekt rozporządzenia nie podlega notyfikacji określonej w przepisach *rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych* (Dz.U. Nr 239, poz. 2039, z późn. zm.).